

**АНАЛИЗ НА КОНСТАТИРАНИТЕ ОТ ИНСПЕКТОРАТА КЪМ ВСС СЛУЧАИ НА
НАРУШАВАНЕ ПРАВОТО НА РАЗГЛЕЖДАНЕ
И РЕШАВАНЕ НА ДЕЛОТО В РАЗУМЕН СРОК
(01.10.2013 г. - 31.03.2014 г.)**

Настоящият Анализ се изготвя в изпълнение на задължението на Висшия съдебен съвет съгласно разпоредбата на чл. 60м, ал. 2 от Глава трета „а” на Закона за съдебната власт (обн. ДВ, бр.50/03.07.2012 г.).

Съгласно чл. 60м, ал. 1 от ЗСВ Главният инспектор всяко тримесечие изпраща на Висшия съдебен съвет данни за установените нарушения, а министърът на правосъдието - за изплатените обезщетения. На базата на тази получена информация ВСС на всяко шестмесечие анализира причините за нарушенията и приема мерки за тяхното отстраняване.

Главният инспектор на ИВСС е изготвил и изпратил отчет за установените нарушения на правото на разглеждане на делата в разумен срок за периода 01.10.2013 г. - 31.12.2013 г. През отчетния период в ИВСС са постъпили общо 182 (сто осемдесет и две) заявления, а след извършени проверки са изготвени 163 (сто шестдесет и три) констативни протокола.

През вторият отчетен период (01.01.2014 г. - 31.03.2014 г.) в ИВСС са постъпили общо 177 (сто седемдесет и седем) заявления. Изготвени са 179 (сто седемдесет и девет) констативни протокола.

Основателните заявления по Глава трета „а” за разглеждания шестмесечен период (01.10.2013 г. - 31.03.2014 г.) са 168 (сто шестдесет и осем) броя.

Основателните заявления за предходния период, който обхващаше 01.04.2013 г. - 30.09.2013 г., бяха **87 (осемдесет и седем) броя**, т. е. налице е почти двукратно увеличение, което вероятно се дължи на популяризирането на съответните разпоредби в ЗСВ и повишената активност на гражданите във връзка с реализиране на правата им.

След анализ на получената информация могат да се изведат следните констатации:

I. Органи на съдебната власт, пред които са се водили забавените производства.

След анализиране на информацията, получена от Инспектората към Висшия съдебен съвет, се установява, че, както и в предходния шестмесечен период, в по-голямата си част производствата, по които са констатирани значителни забавяния, са започнали пред Софийския районен съд. Пример в тази насока е заявлението с вх. рег. № РС-13-248/06.06.2013 г. по гр.д. № 3512/1993 г. по описа на Софийския районен съд, по което е установено, че общия срок на движението на делото е 19 (деветнадесет) години, 5 (пет) месеца и 2 (два) дни. Заявителят претендира обезщетение в размер на 9800 /девет хиляди и осемстотин/ лева.

Основна част от производствата с констатирана по тях забава извън разумните срокове са започнали в Софийския районен съд, преминали са през Софийския градски съд и са приключили пред Върховния касационен съд. Показателни в това отношение са три примера. **Първият** – по посоченото по-горе заявление с вх. рег. № РС-13-248/06.06.2013 г. - гр.д. № 3512/1993 г. по описа на Софийския районен съд, гр.д. № 1247/1999 г. и гр.д. № 559/2009 г. по описа на Софийския градски съд, гр.д. № 6117/2007 г. и гр.д. № 1210/2011 г. по описа на Върховния касационен съд. Производството е образувано по иск по чл. 7 от ЗВСОНИ и е с обща продължителност 19 (деветнадесет) години, 5 (пет) месеца и 2 (два) дни. Заявителят претендира обезщетение в размер на 9 800 (девет хиляди и осемстотин) лева. **Вторият** пример - по Заявление вх. рег. № РС-13-81/28.03.2013 г. и Заявление вх. рег. № РС-13-81/28.03.2013 г. - гр.д № 1817/1993 по описа на Софийския районен съд, гр.д. № 8/2002 г. по описа на Софийския градски съд и гр.д. № 980/2011 г. по описа на Върховния касационен съд. Производството е образувано по повод

на обективно и субективно съединени иски, на основание чл. 7, ал. 1 от ЗВСОНИ и чл. 108 от ЗС, и е с обща продължителност 19 (деветнадесет) години и 1 (един) месец. Заявителите претендират обезщетение, в размер на от по 10 000 (десет хиляди) лева. Министърът на правосъдието е предложил на заявителите споразумение за обезщетение в размер на от по 5000 /пет хиляди/ лева. **Третият** пример касае Заявление вх. рег. № РС-13-592/04.09.2013 г., Заявление вх. рег. № РС-13-593/04.09.2013 г. и Заявление вх. рег. № РС-13-592/04.09.2013 г. - гр. дело № 6222/1994 г. по описа на Софийския районен съд, гр.д. №1270/1999 г. по описа на Софийския градски съд, гр.д. №478/2006 г. и гр.д.№2585/2013 г. по описа на Върховния касационен съд. Производството е образувано по иск, подаден на основание чл. 32, ал. 1 от ЗТСУ и е с обща продължителност 18 (осемнадесет) години. Заявителите претендират обезщетение в размер на от по 10 000 (десет хиляди) лева за всеки един от тях.

Прави впечатление, че наред със заявленията във връзка с производства е констатирана забава по тях извън разумните срокове, които започват в Софийския районен съд, преминават през Софийския градски съд и приключват пред Върховния касационен съд, има и редица заявления по повод забава извън разумните срокове в производства, започнали да текат в съдилища в страната, приключили пред по-горна въззивна инстанция /окръжен или апелативен съд/ или пред Върховния касационен съд. Примери в това отношение са няколко случая. **Първият** е по Заявление вх. рег. № РС-2013- 162/10.06.2013 г. - пр. пр. № 954/96 г. по описа на Районна прокуратура Свиленград, НОХД № 643/2005 г. по описа на Районен съд Свиленград, ВНОХД № 594/2012 г. по описа на Окръжен съд Хасково. Разглежданото наказателно производство образувано за престъпление по чл. 152, ал. 3, т. 1, вр. ал. 2, т. 1, вр. ал. 1, т. 2, вр. чл. 20, ал. 2 от НК, като заявителят е пострадалият от извършеното деяние. Общата продължителност на наказателното производство е 16 (шестнадесет) години, 7 (седем) месеца и 5 (пет) дни. Заявителят претендира заплащане на обезщетение в размер на 10 000 лева. Министърът на правосъдието е предложил на заявителя споразумение за обезщетение в размер на 10 000 (десет хиляди) лева. **Вторият** пример е по Заявление вх. рег. № РС-13-591/02.09.2013 г. - гр.д.№ 720/1996 г., НОХД № 1188/1999 г., НОХД № 1399/2000 г. НОХД № 2844/2006 г. и НОХД № 371/2010 г. по описа на Районен съд Плевен, гр.д. № 1100/1997 г. и гр.д.№ 558/2011 г. по описа на Окръжен съд Плевен, и гр.д.№ 243/2012 г. по описа на Върховния касационен съд. Производството е образувано по повод на обективно съединени иски с правно основание чл. 26, чл. 27, чл. 29 и чл. 31 от ЗЗД и е с обща продължителност 17 (седемнадесет) години и 5 (пет) дни. Заявителят претендира обезщетение, в размер на 10 000 (десет хиляди) лева. **Третият** пример касае Заявление с входящ № РС-13-780/16.11.2013 г. - гр.д. № 251/1993г. и гр.д.№1531/2010 г. по описа на Районен съд Пазарджик, гр.д. № 2135/1999 г., гр.д. № 1143/2002 г., гр.д. № 940/2009 г. и гр.д. № 293/2011 г. по описа на Пазарджик, гр.д.№ 517/2001., гр.д. № 511/2004 г., гр.д.№ 602/2005 г. и гр.д.№ 926/2011 г. по описа на Върховния касационен съд. Заявителят е бил ищец в производството, подавал е жалба № 8980/10 г. пред ЕСПЧ, обявена за недопустима, поради неизчерпване на вътрешноправните средства. Разглежданото производство е образувано по повод на иск с правно основание чл. 34 от ЗС и е с обща продължителност 19 години, 6 месеца и 13 дни. Заявителят претендира заплащане на обезщетение, в размер на 10 000 (десет хиляди) лева.

II. Причини, водещи до нарушаване на правото на разглеждане и решаване на делата в разумен срок.

След анализ на приетите за основателни и разгледани по същество констативни протоколи за периода 01.10.2013 г. – 31.03.2014 г. отново се установяват констатираните и

за предходните периоди основни причини, които водят до нарушаване на разумния срок при разглеждане на делата – те обхващат обстоятелства, свързани с:

1. недостатъчно добра организация на съдебните процеси;
2. лошо администриране на делата и несвоевременно обработване на документите от съдия - докладчика;
3. недостатъчно прилагане на предвидените от закона способности за дисциплиниране на участниците в процеса;
4. неспазване на предвидените от процесуалните закони срокове за постановяване на съдебните актове;
5. неправилно прилагане на материалния и процесуалния закон от съда, което е довело до неколнократна отмяна на постановените по конкретни дела решения от страна на по-горните инстанции;
6. непознаване от страна на магистратите на Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи, както и съдебната практика на Европейския съд за правата на човека;
7. голяма продължителност на наказателното производство на фаза досъдебното производство;
8. недостатъчен контрол от страна на административните ръководители, с оглед правомощията им по чл. 80, ал. 1, чл. 86, ал. 1, чл. 93, ал. 1, чл. 106, ал. 1, чл. 142, ал. 2 от ЗСВ;
9. недостатъчно ефективен надзор на прокурорите над разследващите органи и безкритично удължаване на сроковете за разследване, без да се съобразяват е повтарянето на едни и същи формални причини за това.

III. Отчет на министъра на правосъдието относно постъпилите заявления и изплатените обезщетения по реда на глава III "а" от ЗСВ за периода 01.10.2013 г. - 31.03.2014 г.

1. Основателни заявления - 74 броя.
2. Изпратени предложения за сключване на споразумения за изплащане на обезщетения в размери от 600 лв. до 10 000 лв. - 65 броя.
  - 2.1. Отказ за сключване на споразумение - 1 брой.
  - 2.2. Сключени споразумения – 24 бр. – по 12 заявления, получени в МП за всяко от двете тримесечия /от 01.10.2013 г. до 31.12.2013 г. и от 01.01.2014 до 31.03.2014 г./, включени в отчетния шестмесечен период.

Освен посочените сключени споразумения, в първото тримесечие от отчетния период е приключила и процедурата по сключване на още 29 споразумения по заявления, получени в МП до 30.03.2013 г., а във второто тримесечие – по сключване на още 34 споразумения по заявления, получени в МП до 31.12.2013 г.

- 2.3. Приети предложения със задействана процедура по подписване на споразумения - 2 броя.

Към 31.03.2014 г. се изчакват отговорите на заявителите по 24 направени предложения за сключване на споразумения.

IV. Изводи.

Предвид констатациите, изведени в раздел II от настоящия анализ, може да бъде направено заключение, че в голямата си част забавянията са вследствие на нерешително поведение на административните ръководители на органите на съдебната власт във връзка с предприемане на мерки за отстраняване на пропуските с оглед дисциплиниране на служителите и магистратите за осигуряване на точно изпълнение на служебните им задължения. Констатира се, относно магистратите, необходимост от допълнително обучение, включително по практиката на Европейския съд по правата на човека. Потребност от допълнително обучение, във връзка с изпълнението на служебните им

задължения, се констатира и относно съдебните служители.

Следва да се подчертае, че установеното по-горе се припокрива с констатациите, направени в предходните два анализа, приети съответно с решение на ВСС по протокол № 20/23.05.2013 г. и с решение на ВСС по протокол № 47/28.11.2013 г. С първото решение на административните ръководители бяха препоръчани редица мерки, които да предприемат с цел недопускане на причини, водещи до неоснователно забавяне на производствата. Целесъобразно е да бъде напомнена на административните ръководители необходимостта от прилагането на решенията на ВСС по протокол № 20/23.05.2013 г. , с цел недопускане на нарушения на правото на разглеждане и решаване на делата в разумен срок. С едно от решенията си Висшия съдебен съвет от м. май възложи на горестоящите административни ръководители на органите на съдебната власт на всеки шест месеца да извършват проверки на делата и преписките за тяхното приключване на съответните инстанции в разумни срокове.

С оглед на изложеното следва с ново решение на Висшия съдебен съвет да се отправи молба до административните ръководители на органите на съдебната власт след извършване на съответните проверки и синтезиране на резултатите на различните нива, същите да се изпратят във ВСС с цел обобщаването и анализирането им. Това решение и целящия се с него засилен контрол се налага с оглед установения повишен брой на подадените заявления и съответно констатираните от Инспектората към ВСС повишен брой нарушения на правото на разглеждане и решаване на делата в разумен срок.

При отправяне на препоръките обаче следва да се вземе предвид, че производствата, по които се установяват неразумните забавяния, са приключили в предходни години, т.е. не може да се вмени недобросъвестност на административните ръководители и магистратите в сегашния момент. Именно поради това следва отправената препоръка към органите да предполага една превенция към недопускане на негативни констатации при следващите отчети, изготвени от Инспектората към ВСС.

V. Предложения за мерки.

Въз основа на направените по-горе изводи Комисията по предотвратяване и установяване на конфликт на интереси и взаимодействие с Инспектората към Висшия съдебен съвет следва да препоръча на Висшия съдебен съвет да вземе следното решение:

1. Напомня на административните ръководители да прилагат решенията на ВСС по протокол № 20/23.05.2013 г. с цел недопускане на нарушения на правото на разглеждане и решаване на делата в разумен срок.

2. Задължава горестоящите административни ръководители в двумесечен срок да информират ВСС за изпълнението на решението по т. 46.3.5 от протокол № 20/23.05.2013 г. на ВСС, като изготвят обобщени доклади за извършените проверки.

3. Задължава административните ръководители на всички органи на съдебна власт в 3-месечен срок, считано от датата на вземане на решението, да изпратят до ВСС - Комисия по предотвратяване и установяване конфликт на интереси и взаимодействие с Инспектората към ВСС, справки за неприключените дела и преписки, образувани преди 2010 година.

4. Изпраща настоящия анализ на Управителния съвет на НИП с предложение в обучителната програма на института за 2015 г. да се заложи по-разширено обучение на магистратите по практиката на Европейския съд по правата на човека във връзка с нарушения на правото на разглеждане и решаване на делото в разумен срок, и на съдебните служители в съдилищата и прокуратурите - относно връчването на призовки и съдебни книжа по дела и преписки.

Комисията по предотвратяване и установяване на конфликт на интереси и взаимодействие с Инспектората към Висшия съдебен съвет ще анализира постъпилите резултати от обобщените доклади и при необходимост ще направи предложение до

Висшия съдебен съвет за приемане на нови мерки с цел недопускане на нарушения на правото на разглеждане и решаване на делата в разумен срок.